

Laatste stuk van Rogi Wieg

Dankwoord bij *DE KLEINE SCHEPPER*, tentoonstelling

Uitgesproken door Abys Kovacs

Arti en Amicitiae, 30 januari 2015, Amsterdam

-

Lieve mensen,

Lieve Dames en Heren,

Kinderen,

Lieve aanwezigen,

Ik ben blij dat u vanavond hier bent op de opening van mijn expositie. Ik had er heel graag bij willen zijn. Ik heb erover gepraat, over gefantaseerd, over gedroomd, maar ik ben gewoon te ziek om hier aanwezig te kunnen zijn. Maar ook zonder mij zal dit vast een mooie avond worden, zoals zonder mij de zon nog altijd op zal komen, het winter, lente en herfst zal worden en de mensen op zondag in hun bed zullen blijven liggen, naar de kerken zullen gaan, kathedralen zullen afbreken en opbouwen, zullen liefhebben en haten.

Onze kosmos wordt steeds groter. Natuurkundig gezien betekent dit dat de entropie, een maat voor de wanorde, een maat voor de chaos, toeneemt. Volgens de thermodynamica wordt het heelal steeds chaotischer. Maar jullie zijn nu bij elkaar op een mooi geordende tentoonstelling. En toch zullen jullie straks weer uit elkaar gaan, zal de tentoonstelling over een paar dagen worden afgebroken en zal daarmee, en met wat er verder gebeurt in ons enorme heelal, netto geen ordening maar chaos worden toegevoegd aan de kosmos. Overdrachtelijk kun je het misschien zo formuleren: wie in onze kosmos met zijn linkerhand probeert te ordenen maakt met zijn rechterhand, gedwongen door de natuur, chaos. En omgekeerd. Zo is het en niet anders in onze wereld. En orde en ordening van leven en kunst duren nooit werkelijk lang.

Maar voor even zijn jullie dus in ordening bij elkaar. In een geordende ruimte waar schilderijen en tekeningen van mij, en zeker niet te vergeten van mijn echtgenote Abys Kovacs, kunnen worden bekeken.

Ik voel en zie het zo: het beeldend werk van Abys maakt, in zekere zin, deel uit van mijn latere beeldende werk. Haar werk heeft sterke invloed op mij gehad.

En we hebben vaak zelfs samen, als een soort twee-eiige tweeling, aan schilderijen en tekeningen gewerkt. Onze samenwerking was leerzaam en emotioneel. De laatste jaren is Abys op een merkwaardige manier in mijn eigen schilderijen en tekeningen gaan zitten. Dit is een van de redenen dat ik vind dat haar werk thuishoort op deze expositie van mij.

Acht maanden geleden dacht ik niet dat het er ooit van zou komen. Esther Wils had mij een e-mail gestuurd dat ze een expositie wilde organiseren met mijn beeldend werk. Ik was net thuis van een opname voor het afkicken van medicijnen. Ik was doodziek, heel depressief en wilde niets meer. Een maand later schreef ik, misschien wel op aandringen van Abys een mail terug aan Esther. Ik beantwoordde in die tijd eigenlijk helemaal geen mails, ik was te depressief. Maar aan Esther schreef ik uiteindelijk dus toch. Ik antwoordde haar dat een expositie misschien wel leuk was.

En toen begon het. Esther begon de eerste concrete stappen te zetten. Ik wil Esther hier nu graag bedanken voor wat zij heeft gedaan. Zij veroorzaakte wat ik noem: 'een kleine explosie uit het niets in de hoofden van een aantal lieve mensen'. En daarna hielp zij bij de uitdijing van deze explosie, bij het groeien van dit idee, tot een concreet, prachtig mini-heelal. Een heelal dat uiteindelijk deze expositie is geworden samen met de unieke catalogus van 'De kleine schepper'. Esther Wils begon dus. Daarna vormden Esther, Maria Barnas, Noek Zwaan en Abys Kovacs een prachtig kwartet. Dit kwartet ging verder.

Esther heeft, in de loop der tijd, vele mensen bij haar project betrokken. Ook zij hebben het uitdijen van dit idee tot een concreet, prachtig mini-heelal gecoördineerd, begeleid, en natuurlijk, samen met Esther, verder uitgedacht. Iedereen heeft onvoorstelbaar veel gedaan. Iedereen heeft zich heel erg ingespannen, iedereen is heel erg lief geweest en men heeft steeds rekening gehouden met Abys, die dag en nacht voor mij, haar doodzieke man, moest zorgen.

Ik kon en hoefde weinig tot niets te doen. Alles werd voor mij gedaan, omdat ik zo ziek was en ben. Ik was een dankbare toeschouwer en ik ben het nog steeds, ondanks dat ik vanavond niet aanwezig ben.

Ik ben thuis en denk aan jullie. Ik mis het om geen deel te kunnen nemen aan dit leven. Het is heel vreemd dat de dood langzamerhand zo dicht bij mij is

gekomen. Ik wil opstaan, herrijzen. Ik wil schilderen en tekenen, muziek maken, gedichten schrijven. Maar het gaat niet meer.

Grote dank van mij dus aan Esther Wils en aan het kwartet Esther Wils, Noek Zwaan, Marieke Barnas en Abys Kovacs.

Ook dank ik Noek Zwaan omdat zij de kunstwerken die ze van mij bezit wilde uitlenen voor deze expositie.

Verder veel dank aan mijn oude gabber Herman Keppy van Uitgeverij West, die de catalogus 'De kleine schepper' wilde uitgeven.

En uiteraard ook grote dank aan de geweldige ontwerpers Felix Salut van Studio Felix Salut en Rudy Guedj. En ik dank drukkerij Epos Press en het Amsterdams Fonds voor de Kunst omdat zij de publicatie van de catalogus mede mogelijk hebben gemaakt. Ook gaat mijn dank uit naar fotograaf Stephan Raaijmakers.

Natuurlijk wil ik alle mensen zeer bedanken die aan de catalogus hebben meegewerkt en ontroerende, liefdevolle, scherpe stukken en gedichten voor mij hebben geschreven:

Esther Wils, Abys Kovacs, Menno Wigman, Noek Zwaan, Maria Barnas, Herman Keppy, Wim Brands, Ester Naomi Perquin, Joost Zwagerman en F. Starik.

Tot slot dank ik Arti en Amicitiae voor hun gastvrijheid.

En dan nog dit:

In verband met deze tentoonstelling heeft Arjan Peters een erg mooi interview met mij gemaakt in De Volkskrant. Ik dank hem daarvoor.

Peter Gielissen en Wim Brands hebben, na bemiddeling van Ester Naomi Perquin, een documentaire van een uur over mij gemaakt. Peter en Wim bedankt! De documentaire zal voor het eerst worden vertoond tijdens Poetry International Rotterdam 2015. En dan dank ik Joost Zwagerman nog voor zijn stuk over mijn werk en onze vriendschap in *Het Parool*.

Het ziet er inderdaad naar uit dat ik niet lang meer zal leven. Ik zal vrede moeten sluiten met er niet meer te zijn. Daar moet ik nog wat aan werken, geloof ik. Zeker is dat ik zonder mijn vrouw Abys Kovacs al lang niet meer had geleefd. Zij heeft mij kracht gegeven om door te gaan. En soms heb ik het gevoel dat ik alleen maar voor haar besta. Ik heb de indruk dat ik met mijn kunstwerken mensen echt

heb kunnen raken. Die indruk is in de laatste maanden zeer versterkt doordat ik zag, hoeveel lieve mensen belangeloos mijn kunstwerken wilden presenteren. Het voelt verdomd goed als je een paar mooie dingen in je leven hebt gemaakt. Maar nog beter is het gevoel dat je werkelijk vrienden hebt. Mensen die graag willen dat ik blijf bestaan. Ik denk dat 'De kleine schepper' niet alleen een afscheid is van mij, maar ook laat zien dat er fantastische mensen zijn die niet willen dat ik afscheid neem. Door te sterven zal ik bijdragen aan de toename van de entropie, chaos en het heelal. Door nog te blijven doe ik dit niet. Maar ik kan niet blijven.

Toename van entropie is het lot van mij, het is het lot van ons allen. De thermodynamica laat er geen twijfel over bestaan dat we stof zullen worden, dat we uit elkaar zullen vallen.

Stof zijt gij, tot stof zult gij wederkeren.

Ik ben bang dat het waar is. En ik ben vooral bang dat mijn "ik", mijn "zijn" , in het Hongaars: "az enem", niet eens de kans zal krijgen om stof te worden, maar onzichtbaar tussen de sterren zal gaan dansen, salto's zal maken en mij helemaal zal vergeten, ook al was ik een echte kleine Schepper.

Rogi Wieg

Dit waren woorden van mijn man Rogi. Ik heb er niets meer aan toe te voegen alleen verzoek ik u om de tijd te nemen het gastenboek te tekenen. Ik wil Rogi vanavond laat, als ik weer thuis ben, dit gastenboek graag gevuld geven. Ik dank u.

Abys Kovacs